

TIẾNG DÂN

CHÉ-CHIEP HÂN CHÉ-BÁN
 HUYỀN-THỐC-KHANG
 LA VOIX DU PEUPLE
 MỖI TUẦN XUẤT-BẢN HAI KỲ: THỨ TƯ VÀ THỨ BẢY
 ĐƯỜNG ĐÔNG-ĐA-HU
 GIẤY THẠP SỐ 2

ĐỜI MỚI

(Tiếp theo)

trên mà chừng rõ cho bà con biết rằng bất kỳ đất nước nào và thời đại nào, cũng có người hào-kiệt; mà dẫu là hào-kiệt thì ở vào xứ nào, thời đại nào cũng làm được 'công việc khác thường'. (Những người kể trên là sinh vào thời này, chắc họ cũng làm được việc gì; mà biết đâu hiện nay lại không có hàng người ấy lẫn lộn trong đám vô danh hào-kiệt kia!). Ở đây cũng cho bà con một bài thuốc tâm thường về cái thông hệnh «khen người bỏ mình», tự đem cái thân mày râu bầy thuốc mà cam lòng vùi lấp và ngủ yên dưới vực để hèn kia vậy.

X. T. T.

Sinh sản nhiều nhất là tháng 7, nhất là tháng 11. Kết hôn nhiều nhất là tháng 6, ít nhất là tháng 8. Chết nhiều nhất là tháng 3, ít nhất là tháng 9, giống như có quan với khí hậu.....

Tòa Kiểm duyệt bỏ một đoạn

(Xem tiếp trang nhl)

với X Á - HỒI

Sản dục không phải để thành lập
độc gia đình, rồi chờ được xã hội.
là dựa vào đó mà nói rằng: « có
gia đình mới có xã hội. Một chứng
rất rõ ràng, là loài thú, loài
chim, loài cây, loài cỏ, cũng có d

Không có gia đình, xã-hội cũng có thể tồn tại và tồn tại được, trái lại xã-hội mà bị tiêu diệt thì gia đình không thể còn, cũng như cây chết thì lá phải khô. Như thế thì không có thể nói được gia đình là gốc của xã-hội.
(Còn nữa)

(Còn nữa)
Ng. T. Th.

(1) Dĩ hay rằng loài người hơn loài vật, hành vi có suy lý, có ý thức, nhưng phải biết rằng những hành vi kia không khỏi bị sự cần thiết (la nécessité) chi phối.

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ JOB

Đòi với câu chuyện lập hội Phụ-nữ Việt-Nam

Báo Đông-Paoung số 422 ra ngày 2 Mai 1931, có câu chuyện lập hội Phụ-nữ Việt-Nam của ông T. V. Trong bài đại ý nói phụ nữ Việt-Nam đang đòi quyền lợi, yêu cầu nam nữ bình đẳng, nhưng muốn hưởng quyền lợi một cách xứng đáng thì phụ nữ phải tự cách làm tròn nghĩa vụ: vậy bây giờ cần phải lập một cái hội để lập cái uy cho có thể tự lập về đường kinh tế được. Ông T. V. lại vui lòng thảo ra một cái chương trình 30 mục về việc tổ chức, rồi ông hỏi đến mấy điều thành và thực hành. Ông T. V. đối với tiền đề của chị em ta rất có nhiệt thành cho nên thường lưu tâm suy xét mà phổ bày ý kiến trên tờ báo về vấn đề phụ nữ (số 427 của báo Đông-Paoung). Ông đã ban về phụ nữ giải phóng. Ông nói: «Trong bọn này rất có nhiều người mong cho chị em ta ra khỏi vòng áp chế để mở mang một mặt với non sông». Vẫn thế là ông coi là một người trong bọn này rất kỳ. Phụ nữ Việt-Nam ai là người không hoan nghênh ý kiến của ông!

Tôi đứng trong hàng phụ nữ, lâu nay vốn không muốn nói hai chữ «bình quyền», vì tôi nghĩ rằng hơn hẳn ông đối với nam nữ còn chưa bình đẳng được, thì cái ngày nam nữ bình quyền ắt còn xa; và chẳng dẫu có một ngày bình quyền, mà trong phụ nữ ý nghĩ còn nhiều giai cấp, thì cũng chưa hẳn là cái ngày hạnh phúc chung cho nữ giới. Ông T. V. bảo chị em ta chờ còn dịch bọn đàn ông không cần phải đánh đổ bọn đàn ông. Lời ông nói vẫn phải, nhưng thật chỉ em ta không có cái tâm ấy, dẫu ai muốn có quyền lợi, cũng không cần nêu lưng bọn đàn ông mà đòi bao giờ, vì chính trong đàn bà có nhiều người tự làm mất quyền lợi mình, lại cũng không biết phụ nữ nên có quyền lợi, mà làm ngăn trở con đường tiến thủ của chị em, còn trách chỉ đàn ông. Tuy vậy, cái chỗ nguyện vọng độc nhất của chị em ta là làm sao cho nam giới nữ giới đều không ngại nó đến chữ «quyền» nữa, mới là thái bình.

Tôi nhớ mặc dầu, đối với vấn đề lập hội phụ nữ, để mưu cho phụ nữ được tự lập, thì tôi không bao giờ phản đối. Tôi chỉ tiếc rằng cái tên hội «Việt nam phụ nữ» của ông T. V. đặt ra phạm vi rất rộng — tuy rằng phụ nữ bất kỳ sang — giàu nghèo, đều được nhận làm hội viên — mà kỳ thực chị em nghèo bên trong ngày lao động lam lũ, hèn dẫu, thì giờ đâu, mà bước đến nhà hội; rồi những người không có chân trong hội, sẽ không được gọi làm phụ nữ Việt-Nam hay sao? Theo như chương trình phúc họa của ông T. V. người vào hội phải có đức tính tốt. Cách chọn hội viên lập, mỗi tháng xuất bản một kỳ, thì một năm 12 kỳ, 6 tháng 3 kỳ, mỗi số 150.

lỗi lạc không bỏ buộc trong vòng lệ tục, cùng với các cô bà còn cái nết mê tín, còn giữ cái thói chuyên chế, chẳng biết hội sẽ nhận bên nào làm hội viên? Nhận cả hai bên, thì ý kiến mới và cũ không dung hợp, mà tôn chỉ của hội thành lơ mơ; một hội nào tôn chỉ lơ mơ, thì tiến hành ắt phải chậm trễ, mà khó đạt được mục đích. Cho nên cái tên của hội mà rộng ngả la liệt, là bất tiện cho sự chọn người vào hội.

Hội sẽ có một tờ báo làm cơ quan, và một bộ từng thư như lời của ông T. V. Phải làm! mong làm! được như thế thì tư tưởng và giao thiệp của phụ nữ sẽ có hy vọng tốt đẹp! Chỉ tiếc thay đại đa số chị em vô sản không có mấy người biết đọc, mà cũng không có mấy người được hội, lại không có tiền mua báo mua sách. Vậy biết cái chỗ khuyết vọng ấy bây giờ không làm sao tránh khỏi được, nhưng nếu một hội nào lưu tâm đến phụ nữ giáo dục, ắt cũng phải khuyến khích người nào cho phổ cập đến chị em vô sản, hướng chỉ hội này là hội Việt-Nam phụ nữ.

Hội sẽ dạy mọi việc nữ công, như thêu may nấu nướng chẳng? Chị em ta lâu nay đã có «Nữ công học hội» rồi, mà cũng chưa thấy có hiệu quả tốt đẹp gì. — Dạy kẻ toan để tập nghề buôn chẳng? Tôi làm! nhưng bạn ơi, chị em phần nhiều không có tư bản, rồi không khỏi đi làm công với các hiệu buôn lớn, khi đi học lập sao được! Tôi vẫn đồng ý với ông T. V. mà bỏ bảo rằng phụ nữ phải có nghề nghiệp mới nuôi lại đàn ông, nhưng chương trình của một hội chú trọng nghề nghiệp, mà không nuôi nổi đàn ông nghèo khổ, thì tôi lấy làm ngạc nhiên mà buồn ruột lắm.

Muốn phụ nữ tự lập về đường kinh tế thì ta nên tổ chức giao thiệp học hội, mà muốn phụ nữ tự lập về đường vật chất thì ta lại cần có cuộc nghiệp được học. Hai mặt này đều cần, nhưng một hội không đủ sức mà gánh cả hai việc cho toàn diện được. Ông T. V. đã đề xướng nghiệp nghiệp tài trợ nếu cần về phương diện này, thì mong có ý kiến cho tiến bộ của chị em ta; mà cái hội của ông muốn lập ra, tưởng cũng nên đòi cái tên khác.

Không phải tôi đây muốn biện bác với ông T. V. đâu, tôi chỉ tán đồng ông, nếu có vai trò gọi là đem tuyên truyền xuất chúng với ông và các chị em đồng bang.

Việt-Nam

Pháp-viện-báo

Báo mới mới được số 1 Pháp-viện báo do ông P. em hay Lạc sang lập, mỗi tháng xuất bản một kỳ, thì một năm 12 kỳ, 6 tháng 3 kỳ, mỗi số 150.

Hán báo có lời chào mừng bạn đồng nghiệp mới.

NÃO NGƯỜI MINH ĐƠN GIẢN QUÁ!

(Tiếp theo trang trước)

Tòa Kiểm duyệt bỏ một đoạn

Những trò còn lại như thế này giờ gặp chỉ làm nấy, có biết chỉ là chọn nghiệp lựa nghề, ở đây mà không làm cái gì nên hình cả.

Cái lối ấy là lối cũ, nó làm ngăn trở cho bước đường tiến bộ rất nhiều. Ngày nay cần có cha mẹ cho con đi học phải đứng đơn giản như trước nữa. Cho con đi học phải đứng một mình hoặc phải có bằng kim bằng bạc, hoặc làm được ông no ông kia. Phải biết xét con có đủ trí thông minh mà đưa đi, thì cho nó học đến cùng; bằng thì nó không thể học lâu, thì phải theo cái bản tính nó mà chọn cho nó một cái nghề nghiệp; đừng có khư khư vùi cho con được làm quan mà mình được người kêu «cụ», vì «cụ» đầu không thấy, a thấy tiền hết cái đất vườn con, con mình đỡ thấy đỡ thợ, thì khổ lắm.

Lạc-nhân

Tòa Kiểm-duyệt bỏ trọn bài

Ái đau răng?

Ngày 18 Jun ông Ta-duy-Biên đã vào Quinhon ở tại phòng chiếu điện nhà thương, chứng 1 tháng sẽ vào Nha-trang.

D. R.

AI MUỐN ĐI CÔI PARIS?

Nhập dịp đầu xuân ở Kinh Đô Paris, chủ tiệm chụp hình KHANH KÝ có tổ chức một cuộc du lịch rất lớn, bất kỳ đàn ông hay đàn bà, ai muốn đi tây, tiệm KHANH KÝ cũng nhận lãnh. Mà những người đi với M. KHANH KÝ thì có lợi nhiều lắm, vì M. KHANH KÝ đã thương lượng với các hãng tàu, xe lửa và Hotel restaurant ở Paris tính giá tiền thiệt rẻ cao hơn hẳn các hãng khác (hay là một tháng thì lại sụt giá tiền xuống ở trong và ở ngoài Paris cộng với tiền tàu từ Hải phòng hay Tourane tới Paris đó chừng như sau đây:

Hàng nhất hai hàng 250\$
Hàng nhì 190\$
Hàng ba 160\$
Hàng tư 90\$

Cuộc đầu xuân hoàn cầu thuộc địa này rất là to lớn, người nào có tiền chút đỉnh, cũng nên đi coi, dịp này là coi hết sự khôn khéo của trong thế giới. Ai chưa có giấy thông hành có gửi thư hỏi tiệm chụp hình KHANH KÝ sẽ chỉ cho mà xin hay là lấy giùm cho cũng được.

Ái không san tiền một lần thì trước khi xuống tàu hãy trả qua nửa phần tiền cũng được.

Khi đi tàu và khi qua Paris vẫn có người của tiệm KHANH KÝ thông thạo và ở đây là lần đầu tiên cho chủ chủ ngủ ở đây và coi đến đi chơi.

Càng nhiều người đi, hàng nào giá tiền càng rẻ chừng này.

Cả ba chuyến đi đó chừng tháng năm, tháng sáu và tháng bảy tây đi tháng nào, xin nhận chỗ trước ít ra là một tháng hay là ai muốn đi riêng không cần người dẫn đường chỉ tây về như Hải phòng Marseille không mà thôi thì đi tháng nào cũng được.

Hàng nhất hai hàng 17 000 francs
Hàng nhì 12 000
Hàng ba 7 900
Hàng tư 4 500

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

Tòa Kiểm duyệt bỏ trọn bài

THANH HÓA

Một cách bóc lột

Hai năm nay, đời Đ. được xem vệt của các nhà nãi (người có ruộng muối) nào bán muối lậu, nào ăn đồ lè. Năm ngoái anh ta thu được món tiền khá, đóng được 400 dẫu lều, giả lều đóng khi rất rẻ. Năm nay đời Đ. anh ta mang số lều đó cho người làng Hòa Quyền vay, (nhất là những nhà nãi), giả lều đem ra chợ bán đi có 2 quan 8, 3 quan thôi. Độ này đương mùa làm muối, các nhà nãi bán muối cho nhà Đ. anh ta lĩnh tiền cũ trừ món nợ trước mà lại bắt lĩnh giả lều mỗi dẫu là 4 quan, (từ khi vay đến nay mới có một tháng rưỡi). Ai có kêu xin trừ dần, tại lại đưa tiền ra, anh ta kèm giả lều: ai có mua muối lậu thì anh ta thu tiền theo giá bạc rất cao.

Bóc lột dân nghèo đến thế là cùng. Một người dân Hòa-quyền lại cáo

VINH

Một người lính Lê Dương phát và dịnh truyền đơn

Báo Đông-Paoung ngày 10 Jun có đăng chuyện sau đây:

Sáng hôm nay tòa Trưng trị Tây An hợp, do M. Gaye chủ tọa, quan Biện-lý Moreau ngồi ghế Biện-lý.

Ngươi mấy việc đánh người bị thương và đi ô-ô-ô phải người thì có việc một người lính Lê Dương can về tội của, dịch và phát truyền đơn Cộng-sản.

Người lính Lê-Dương này tên là Malzalin người Đức, đóng ở Vinh, thường giao thiệp với đảng Cộng-sản Annam ở Vinh. Một hôm người này nhận 500 cái truyền đơn để đem dịch ra chữ Đức phát trong trại lính. Malzalin hẹn họ gặp người Cộng-sản ở sau tòa sứ Vinh để nói chuyện và điều đình về việc này. Việc không may bại lộ, viên đại úy coi trại lính liền bắt Malzalin lên xét hỏi, thì Malzalin cũng khai là có người thuê hai trăm bạc dịch ra chữ Đức để phát cho lính trong dịp ngày lễ kỷ niệm Lê Dương. Trong khi bị giam, Malzalin loan du người bạn tên Ladwig theo Cộng-sản và bỏ hàng ngũ mà trốn, nhưng người này không nghe Malzalin biết các cơ quan Cộng-sản, có dân các nhà chuyên trách đến khám một nhà trong thành phố thì lại làm sung một nhà gần đây.

Có một viên đại-úy ra làm chứng trong phiên tòa này.

Sau khi quan Biện lý bước tới rồi ngẩng lên, tòa kết án Malzalin 6 tháng tù.

NGHỆ AN

Lý trưởng nhiều dân

Làng Hội-thống nước huyện Nghi Xuân có tên lý trưởng Nguyễn Tự đã tiền mất hơn 220\$ tiền thuế hai năm trước để giả nợ nhà băng Canh Nông (đã đăng báo T. D. số

328, thế mà lý trưởng không có điều gì, còn chữ sắc hào mục trong làng, phần nhiều là người trước có can án tư lách. Năm nay, dân làng biết lý trưởng mạo tên 3 người dân và mạo văn khế vay bạc nhà băng từ trước nhiều. Trong số 3 người ấy có tên Nguyễn Năm. Tên này có kêu quan nói mình kuông nợ tiền nhà băng. Quan có đòi hỏi, nhưng lý trưởng khất qua loa đi được.

Đến vụ thuế năm nay, quan trên sức về các làng lập hội đồng hương nghị tộc biểu để coi thuế, nhưng lý trưởng dẫn dắt từ sức để thu như mọi năm.

Còn số tiền tư lách 180\$ của dân đã 7,8 năm còn ở trên huyện chưa lĩnh được.

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Người biết chuyện

Cải chính

Và vương Nguyễn Khang tức Tỉnh, dân biểu Vinh và ông Lê đình Phương dân biểu Hatinh bị bắt hỏi mà bản báo đăng vào số 388 ra ngày 30 Mai. (theo báo N. C. Th.) xét lại tin ấy là sai:

Việc ông Tỉnh ở về năm ngoái, có bị hỏi rồi cho về chứ năm nay không có sự bắt hỏi gì cả, còn ông Phương thì việc mới đây, song cũng hỏi chuyện rồi về, chứ không có sự chỉ. Vậy xin cải chính lại cho đúng sự thực.

T. D.

QUẢNG BÌNH

Thuế chợ quá lệ

Chợ Ba đồn, nguyên trước nhà nước giao làng ở lại thu lấy thuế, thì thuế nộp được mau và vừa phải. Sự buôn bán rất tiện lợi.

Năm nay, lại cho ông K. H. lãnh trưng thuế. Tuy nhà nước có niêm yết thuế lệ nộp thuế tại phố, song trong tuần một, nhân dân không biết đủ được, vì thế mà những hàng hóa theo thuế lệ chỉ nộp 2 tiền rưỡi, thì người thu thuế đánh thuế đến 0\$10; một thùng một mía, ngoài của đánh thuế 5 tiền, vào chợ người kiểm giấy (giấy trắng) lại lấy thêm 5 tiền nữa. Thế là một thùng một mía thuế 1 quan (theo

HÀN-VIỆT TƯ-ĐIỂN: đương là HƠN BA VẠN DẠNG TƯ - GIÁ ĐỘC VIỆT: Hàng 101 7\$50 - Hàng thường 6\$50 ở xa xin thêm 0\$50 tiền cước. Nhận mua trước đặt cọc 1\$00. Đào-duy-Anh, Huế

DRAGÉES Vermifuge

RUDY

Trị bệnh

SÁN LÁI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bệnh sán lá rất thần diệu, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con út đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE (L. SARRAUA)

119-123 rue Catinal - SAIGON

(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

thế lệ chỉ có nửa tiền, thôi). Hàng gì cũng đều bị thuế ngoại lệ ấy cả.

Những người buôn bán từ mấy tháng nay, chịu nhiều nỗi khổ, muốn đến công môn kêu nại, nhưng đã bị những n' ông. Trưa ngày tới bữa, lại sợ mất mua bỏ bán, đành phải làm thinh, l.

QUẢNG NGÃI

Câu chuyện Hương-bộ sách nhiều

Trị bộ Minh-hương xin bằng tu đình bộ, nhân đó tự tiện thu mỗi tên dân 0\$21, (đã đăng báo T. D. số 385. Việc bại lộ, hương chức lại rủ nhau xin một cái bằng nữa, đại ý

XIN ĐIỂN TÊN VÀO MẤY NƠI TRỐNG, RỒI CẮT KHOẢNG GIẤY DƯỚI NÀY GỬI CHO VIỆN-ĐỀ ĐỒNG-HƯ

Tôi tên là

muốn hằng năm nhận sách biểu không của KHUYNH-ĐIỆP và muốn hằng năm KHUYNH-ĐIỆP nhờ gửi sách biểu không cho mấy người bà con quen biết tôi kể dưới đây:

1.

2.

3.

4.

5.

là những người thường thích đọc sách quốc-văn.

Nếu muốn kê tên nhiều người nữa, xin biên phụ thêm cho nơi một tờ giấy riêng.

... đã dùng

BỔ-HUYẾT-KHU-PHONG chưa?

Như hay đau xương mỗi lưng thì dùng ngay bây giờ.

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

